

Pædagogisk nyhedsbrev, december 2013

Juledag går på held og vi begynder at se frem imod nytåret - frem og selvfølgelig tilbage på det år der gik. To forhold har sat sit præg på det forgangne år. For det første besluttede Merete og jeg, for lidt over et år siden, at tage på cykeltur til Paris¹ og dernæst var der endnu engang en ny læreruddannelse, der skulle sættes i søen.

Cykelturen var et fællesprojekt, hvor Merete og jeg mange gange kørte til Odense for at deltage i fælles-træning, ligesom vi også alene og sammen tog mange ture på Syfyn og omkring Bedoin i det sydfranske. Selve turen til Paris foregik i solskin og medvind og med kun et styrt, hvilket må siges at være rigtig heldigt sluppet. Det var en dejlig tur, men nok ikke noget vi kunne finde på at gøre igen. At ligge klemmt inde i en gruppe og have fokus på det cykelhjul lige foran en, bliver lidt ensformigt efter et par dage – må jeg bede om friheden og det store udsyn, lærkesang, stillitser der flyver lavt over markerne, storkene på markerne i Rhindalen, glenterne i Gard og ensomheden på Ventoux. At cykle er den dobbelte bevægelse ind i sig selv og ud imod horisonten, det er at kæmpe imod det magiske gennemsnit på 30 km/t når man er alene men 100 km landevej og samtidig at glemme alt om hastighed, når tankerne følger øjet ud imod horisonten eller op imod himlen. Vel var det stort at køre for fuld fart op ad *Straße des 17. Juni* i Berlin, at kæmpe for sin placering på *Mur de Huy* og at rulle stille op ad *Champs-Élysées* som afslutning på en uges cykling – men alene op og ned at Ventoux tre gange sammen dag eller som i dag – i blæst, hvor selv spurvehøgen står stille i luften, med solstref og med byer i horisonten og alt for meget mad i maven – at nyde Sydflens natur juledags eftermiddag, det er stort!

2014 på cykel? Vi skal selvfølgelig til Sydfrankrig i påsken og til sommer, men vi tager nok bilen derned. Eneste holdkørsel der er planlagt er Danmark Rundt med *Team Odense Integration*, hvor jeg er blevet inviteret til at deltage i uge 26 - hvis det kan lade sig gøre for arbejdet.

Arbejdet! Lige så dejligt samværet med de studerende er, lige så ulideligt er systemet! I de fire år jeg nu har været i Odense har jeg ikke haft samme fag i to på hinanden følgende år, men har bevæget mig rundt imellem KLM, pædagogik - på net, matrikel og internationalt, didaktik på net og matrikel og læremiddeldesign. I år har jeg så været tilbage på min hjemmebane med KLM og her efter jul skal jeg starte endnu et nyt fag: fordybelsesmodulet *IT i et fagdidaktisk perspektiv*.

Faktisk sætter jeg stor pris på at arbejde med alle de fag, der interesserer mig, ligesom jeg er glad for at kunne løse forskellige ad hoc opgaver, som pludselig at skulle være censor på det internationale hold – men ro til fordybelse bliver der altså ikke. Og mulighed for at lave noget rigtig tosset, som da min daværende rektor og jeg i 2005 opførte Andersens vaudeville *En nat i Roskilde*, eller da jeg for fem år siden gik ind i et samarbejde med en dansk kollega om at åbne sprogets dør. Den slags kan man leve på længe. Den nye læreruddannelse levner ikke meget plads til de tosserier, der er livets salt - tværtimod. Ikke at der ikke er brug for kreativitet, for det er der bestemt, men det er en helt anden og kedelig form for kreativitet, der nu er brug for.

Vi har fået en læreruddannelse med fine kompetencemål som eksempelvis i KLM (Kristendomskundskab, livsoplysning og medborgerskab) hvor den studerende skal kunne *forholde sig nuanceret og reflekteret til etiske, politiske, demokratiske og religiøse udfordringer, som er forbundet med undervisning, forældre-samarbejde og skole i et globaliseret samfund* - hvilket vi har et halvt år til at lære dem. Eller rettere, kompetencer som de får et halvt år til at tilegne sig. Vi kan til nød nå ind på de bagvedliggende vidensområder, lade dem møde tekster og livsanskuelser som de ikke kendte før, vi kan sætte de studerende i situationer, hvor de udfordres til at reflektere - men sikre de ovenstående kompetencemål kan vi på ingen måde. Biler vi os ind, at det kan lade sig gøre - så lyver vi!

Jeg valgte at følge to spor, et kronologisk hvor vi jappede igennem 3000 års kulturhistorie i et hæsblæsende tempo og parallelt hermed nogle tossede opgaver som jeg tidligere har haft stort held med.

Opgaverne skulle løses i studiegrupper og jeg gav så mundtlig respons på de tre første og en skriftlig på den sidste. Opgaverne var: *Hvad er et menneske?, Det gode samfund!, Hvad er meningen med skolen?* og til sidst *Hvorledes fremme den enkelte elevs alsidige udvikling*.

Jeg har tidligere brugt opgaverne på 3. årgang i forbindelse med faget pædagogik, så jeg var lidt spændt på, hvorledes studerende på 1. årgang ville reagere.

Den første opgave, som normalt giver rigtig spændende besvarelser var en skuffelse. De studerende valgte deres sædvanlige opgaveløsningsstrategi – at søge på internettet og klippe forskellige mere eller

¹ <http://www.vicyklersammen.dk>

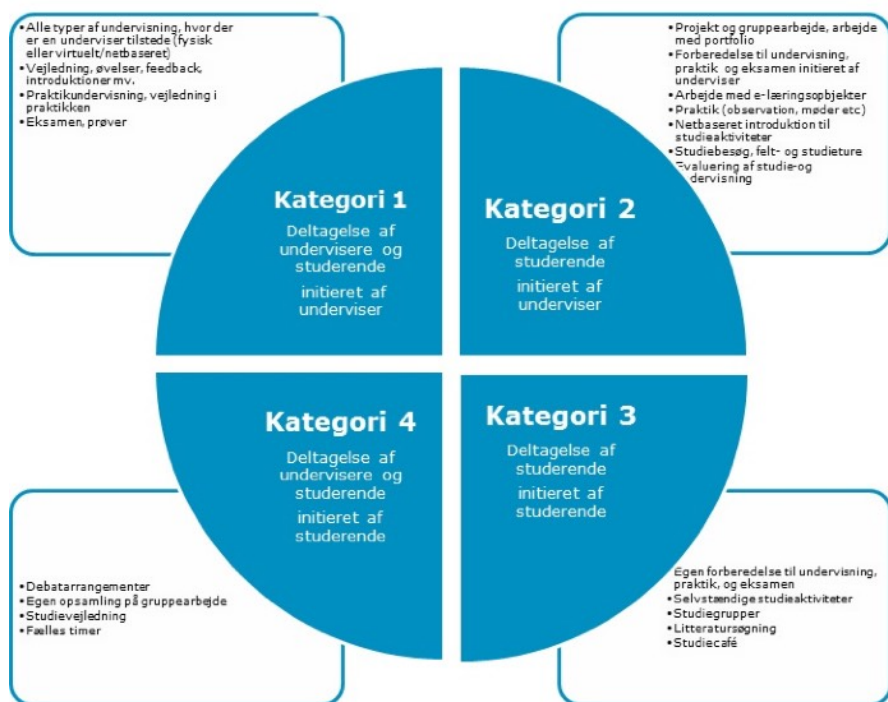
mindre velvalgte citater sammen. Under den efterfølgende responsamtale gik det op for dem, at de ikke selv var blevet det mindste klogere på det underlige spørgsmål *Hvad er et menneske?* og at de svar de havde fundet, i det store og hele ikke hang sammen. Men vi fik talt om retten til at undre sig og om det umulige i at komme med et rigtigt svar på den slags spørgsmål. Faktisk var der nogle, der fandt frem til, at det eneste fornuftige svar man kunne give ville være ufornuftigt eller ville være en eller anden form for kunstnerisk udtryk. De næste opgaver blev bedre, mere selvstændige og frie samtidig med at nervøsiteten steg, for sådan kan man da ikke skrive eksamensopgaver. Nej, det kan man sikkert ikke, men man kan heller ikke skrive gode eksamensopgaver, hvis man ikke tør tænke selv, hvis man ikke tør undre sig. Da vi nåede frem til at tænke over hvad meningen egentlig er med skolen, så kom der faktisk en del besvarelser, der med lidt god vilje kunne genfindes i folkeskolens formål – som jeg ganske bevidst ikke havde præsenteret for dem før. Den sidste opgave gav endda et par anderledes besvarelser – bl.a. et digt, i form af en rap. Godt – jeg har givet mod til at studerende viser deres egen alsidige udvikling. Evaluering – nåede vi det vi skulle? Nej, at kunne *forholde sig nuanceret og reflekteret til etiske, politiske, demokratiske og religiøse udfordringer, som er forbundet med undervisning, forældresamarbejde og skole i et globaliseret samfund*, er ikke noget der kommer i løbet af et halvt år, men jeg har da forhåbentlig lagt en grund og jeg har kæmpet mig til retten til at fortsætte med holdene i næste semester. Den sidste gang inden jul skulle vi for det første prøve at få styr på det underlige begreb *dannelse* og så havde jeg en hel stak billeder med. Jeg startede med et oplæg om dannelse, som de fleste lod til at forstå (men det skal jeg nu nok få ændret) og så gik vi i gang med billederne, som jeg havde fået hængt op. I første omgang bad jeg de studerende om at skrive vigtige stikord på små gule sedler og så sætte dem fast på billederne.

Et lille udsnit af de sammenhænge et hold så ...

Der kom faktisk en del guldkorn, der kunne ses som tegn på refleksion og forståelse. Dernæst prøvede vi at se på hvad der var forbundet – og jeg lavede mit sædvanlige nummer med at trække den røde tråd op fra tasken og forbinde billederne. Der skulle bruges flere røde tråde, men jeg tror at alle forstod at de lever i en verden, hvor der er sammenhænge, hvis man gider at lede efter dem. Jeg havde overvejet om jeg

skulle lade den røde tråd gå rundt i lokalet og på den måde vikle mine studerende ind i historien, men det opgav jeg. I stedet var der en, der til sidst sad med enden af tråden og måtte forstå, at hun slæbte rundt på noget, og at hun som lærer ville være med til at give noget videre.

Alt i alt kan jeg vel være tilfreds, men nej - arbejdsbetingelserne er så ringe, at det er rystende og det viser sig først og fremmest i den måde som systemet agerer. Et er, at der opstilles nogle umulige kompetencemål – det skal jeg nok overleve bl.a. ved i første omgang at overse dem og prøve at give mine studerende en baggrundsviden og en forståelse. Men tidspresset er vanvittigt. Hvad vi tidligere havde et år til skal nu klares på et halvt – med hjælp fra studieaktivitetsmodellen. Faktisk er det en ganske udmærket model til at beskrive, hvad det vil sige at være studerende – at det forventes, at man arbejder selvstændigt; men at bruge modellen som timestyringsmodel og dermed som økonomiske model, det virke nærmest komisk. Jeg kunne selvfølgelig råbe op over

for såvel direktion som rektorforsamling, fortælle at modellen faktisk handler om forskellige måder at være studieaktiv på og at dens anvendelse som styringsredskab er lige så indlysende som at bruge den didaktiske SMTTE-model til analyse af bakteriekultures vækst.

Jeg kunne selvfølgelig også lade være med at brokke mig og bare aflever mit timeregnskabs-regneark med nogle tilforladelige tal og konstatere, at styring øger vores kompetence i at lyve.

Det mest absurde jeg har oplevet, er at man har fået den ide, at sætte hele vores 1. årgang på kursus med True North². Vi mangler tid til at være sammen med studerende og så trækker man en uge ud til til noget, som jeg i bedste fald vil kalde spild af tid. Jeg har altid prøvet af være loyal over for min ledelse, og tage underlige beslutninger i forsvar, men her er bunden nået. Jeg har heldigvis ikke mulighed for at deltage, men har alligevel måtte meddele, at jeg ikke agtede at deltage i nogle former for genopdragelses-kurser og finder det forkasteligt at vi som uddannelsesinstitution bruger penge og tid på en jægersoldat, der påstår at kende den sande vej. Dannelsesprojektet er at søge, ikke at få den sande vej udstukket.

Det værste er, at en stor del af vore studerende vil lappe det i sig som sødmælk, på samme måde som de gør med de andre lette løsninger på alverdens metodiske problemer. Ofte må man stille skeptiske spørgsmål til de sandheder nogle har set i fjernsynet, mødt på en skole (der er uhyggelig mange skoler der ukritisk benytter et eller andet færdigt koncept – ingen nævnt, ingen glemt) eller hos en faglærer, men at vi som uddannelsesinstitution blåstempler et personlighedsafviklende kursus, det er for meget. Ingen loyalitet i forhold til den beslutning fra min side – tværtimod!

Ministeriet har åbenlyst fortrængt en hver form for dannelsesstærkning, læreruddannelsen åbenbart ligeså, men jeg prøver altså stadig at huske. Huske at der er sammenhænge, husker at kompetencer er knyttet til individet, men at dannelsen udvikler dette kompetente individ i sammenhænge og peger på en mulig ansvarlighed over for sig selv, sine medmennesker og vores fælles fremtid på en alt for lille og skrøbelig klode.

Med ønsket om et godt nytår
Carsten Oxenvad

© Carsten Oxenvad 2013

² Sand Nord - altså uden misvisning.